

JUNI 2021

MISSTANDEN IN HET SLACHTHUIS

Structurele overtredingen en ernstige mishandeling bij slachthuis Gosschalk

Varkens in Nood

COLOFON

Dit rapport is een uitgave van:

Stichting Varkens in Nood

Postbus 14584

1001 LB Amsterdam

info@varkensinnood.nl

varkensinnood.nl

Juni 2021

1 INLEIDING

Stichting Varkens in Nood heeft eind 2020 - begin 2021 undercover beelden gemaakt in slachthuis Gosschalk in Epe. In dit slachthuis worden dagelijks duizenden varkens en honderden koeien geslacht. Een medewerker van Varkens in Nood filmde ruim een maand de gang van zaken in het slachthuis: bij het opdrijven van de dieren, het bedwelmen en het ophangen aan de slachtlijn. Daarbij komt het volledige slachtproces - van wachtstal tot het verbloeden van de dieren - in beeld.

Het beeldmateriaal laat een overvloed aan misstanden zien. Dieren worden fysiek mishandeld en ervaren onnodige angst door toedoen van onbekwame medewerkers. Het gaat hier niet om incidenten, maar om dagelijkse, structurele overtredingen. Dieren worden ook regelmatig niet op de juiste manier bedwelmd. Deze overtredingen zijn in strijd met de Wet dieren en de onderhavige Europese verordening inzake de bescherming van dieren bij het doden.

Dit rapport geeft een overzicht van de misstanden die in de beelden te zien zijn. Deze misstanden zijn stuk voor stuk duidelijk herkenbare overtredingen. Het beeldmateriaal bewijst onomstotelijk dat de huidige controle ontoereikend is en eenvoudig te ontwijken. De medewerkers waarschuwen elkaar voor de aanwezigheid van zowel camera's als toezichthouders van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. Zo wordt er gewaarschuwd om stroomschokken niet te gebruiken om dieren op te drijven waar camera's hangen of wanneer de toezichthouder kijkt. De beelden tonen eens te meer aan dat transparant cameratoezicht op alle plaatsen in het slachthuis waar zich levende dieren bevinden - waarbij beelden beoordeeld worden door een objectieve, externe partij - cruciaal is in het voorkomen van ongeoorloofd dierenleed in Nederlandse slachthuizen. Elke dag dat daarmee wordt gewacht, duren misstanden zoals hieronder beschreven voort.

2 OVERTREDINGEN

2.1 ALGEMEEN DIERENLEED

Vermijdbare pijn, spanning of lijden

Alle overtredingen in dit overzicht zijn voorbeelden van vermijdbare pijn, spanning of lijden. De dieren tonen dit door middel van vluchtreacties, gillen of in de meest ernstige gevallen door een duidelijk zichtbare, fysieke paniecreactie (zwaar ademen, trillen, wankelen en gillen).

Bijbehorende wetgeving

Verordening (EG) Nr. 1099/2009 - Artikel 3. Lid 1. Bij het doden van dieren en daarmee verband houdende activiteiten wordt ervoor gezorgd dat de dieren elke vermijdbare vorm van pijn, spanning of lijden wordt bespaard.

Verordening (EG) Nr. 1099/2009 - Artikel 3. Lid 2 d) Voor de toepassing van lid 1 nemen bedrijfsexploitanten met name de noodzakelijke maatregelen om te waarborgen dat dieren: geen tekenen van vermijdbare pijn, angst, of abnormaal gedrag vertonen.

Hulpbehoevende dieren worden niet tijdig gedood

Eén koe en zeker tien varkens die niet in staat zijn te lopen – door kreupelheid of door ernstige paniecreactie tijdens het opdrijven – worden niet tijdig gedood. Dieren in deze toestand dienen ter plaatse te worden gedood. Op de beelden is duidelijk zichtbaar dat dit niet gebeurt, maar dat medewerkers eerst nog proberen om de dieren op hardhandige wijze voort te drijven, door middel van schoppen, slaan en stroomschokken.

Bijbehorende wetgeving

Wet Dieren - Hoofdstuk 2, paragraaf 1. Artikel 2.1 Lid 6. Eenieder verleent een hulpbehoevend dier de nodige zorg.

Verordening (EG) Nr. 1099/2009 - Artikel 15 Lid 1 jl. Bijlage III, punt 1.11. Dieren die niet kunnen lopen, mogen niet naar de slachtplaats worden gesleept maar moeten ter plaatse worden gedood.

Onbekwaam personeel

Medewerkers die met levende dieren werken zijn niet allemaal in het bezit van een certificaat dierwelzijn. Bovendien laten de vele overtredingen begaan door het personeel zien dat zij verre van vakbekwaam zijn.

Bijbehorende wetgeving

Verordening (EG) Nr. 1099/2009 - Artikel 7. Lid 1. Het doden van dieren en de daarmee verband houdende activiteiten mogen uitsluitend worden uitgevoerd door personeel dat over het passende vakbekwaamheidsniveau beschikt om dit te kunnen doen zonder enige vermijdbare vorm van pijn, spanning of lijden bij de dieren te veroorzaken.

2.2 FYSIEKE MISHANDELING

Slaan en schoppen van dieren

Varkens worden structureel onnodig hard geslagen met de peddel. In meerdere gevallen gebeurde het slaan niet om het varken voort te drijven, maar reageert een medewerker zijn frustratie af op het dier door herhaaldelijk extreem hard te slaan. Ook zijn er meerdere incidenten (acht keer zichtbaar op beeld) waarbij varkens – die duidelijk niet goed in staat zijn te lopen - hard geschopt worden. Eén koe wordt op het hoofd geslagen met een stroomschokapparaat

Bijbehorende wetgeving

Verordening (EG) Nr. 1099/2009 - Artikel 15. Lid 1 jl. Bijlage III, punt 1.8 a) Het is verboden: de dieren te slaan of te schoppen.

Dieren voortdrijven met puntige voorwerpen

Medewerkers drijven de varkens regelmatig – tientallen keren zichtbaar op beeld - op door ze te prikken met het handvat van de peddel. Dit gebeurt bij delen van de drijfgang waar beperkt ruimte is voor correct gebruik van de peddel.

Bijbehorende wetgeving

Verordening (EG) Nr. 1099/2009 - Artikel 15 Lid 1 jl. Bijlage III, punt 1.8 d) Het is verboden: prikstokken of andere puntige voorwerpen te gebruiken.

Onjuist gebruik taser

Een stroomschokapparaat (taser) wordt structureel misbruikt bij zowel koeien als varkens. De taser wordt niet, zoals toegestaan, slechts gebruikt op volwassen dieren die weigeren zich te verplaatsen. Stroomschokken worden herhaaldelijk toegediend, ook bij dieren die al in beweging zijn. In het geval van de koeien krijgt vrijwel ieder dier standaard meerdere schokken. Bovendien wordt de taser niet alleen op de spieren van de achterpoten gebruikt maar ook op de rug en het hoofd bij varkens en op de nek en de anus bij koeien en kalveren. Stroomschokken worden vooral gebruikt om het slachtproces sneller te laten verlopen. Dat is geen wettelijk toegestane reden.

Bijbehorende wetgeving

Verordening (EG) Nr. 1099/2009 - Artikel 15 Lid 1 jl. Bijlage III, punt 1.9. Het gebruik van apparaten waarmee elektrische schokken worden toegediend, moet zoveel mogelijk worden vermeden. Deze instrumenten mogen in elk geval alleen worden gebruikt voor volwassen runderen en volwassen varkens die weigeren zich te verplaatsen, en uitsluitend op voorwaarde dat de dieren vóór zich ruimte hebben om zich voort te bewegen. De schokken mogen niet langer duren dan één seconde, moeten voldoende worden gespreid en mogen uitsluitend op de spieren van de achterpoten worden toegediend. Wanneer de dieren niet reageren, mogen de schokken niet herhaaldelijk worden toegediend.

Dieren pijnigen op gevoelig deel van het lichaam

Buffels, koeien en varkens worden in het gezicht geslagen (in geval van de varkens gebeurt dit vaak – meer dan tien keer duidelijk in beeld). Meerdere keren krijgen varkens stroomschokken in het gezicht en krijgen kalveren en koeien schokken op de anus.

Bijbehorende wetgeving

Verordening (EG) Nr. 1099/2009 - Artikel 15. Lid 1 jl. Bijlage III, punt 1.8 b) Het is verboden: om op een bijzonder gevoelig deel van het lichaam op zodanige wijze druk uit te oefenen dat het de dieren vermijdbare pijn of vermijdbaar lijden berokkent.

Dieren voortslepen aan lichaamsdeel

Er zijn meerdere incidenten gefilmd van varkens die aan poten of oren worden voortgetrokken.

Bijbehorende wetgeving

Verordening (EG) Nr. 1099/2009 - Artikel 15 Lid 1 jl. Bijlage III, punt 1.8 c) Het is verboden: de dieren bij kop, oren, horens, poten, staart of vacht op te tillen of voort te trekken, of ze zodanig te behandelen dat het hun pijn of vermijdbaar lijden berokkent.

Varkens klem onder schuifdeur

Medewerkers sluiten structureel de schuifdeuren in de drijfgang terwijl er nog varkens onder staan. De deur zakt dan herhaaldelijk dicht op de varkens, tot deze aan de kant gaan. Dit veroorzaakt duidelijk pijn en stress – de varkens gillen hard. In meerdere gevallen kunnen de varkens geen kant op en komen ze klem te liggen tussen vloer en schuifdeur.

Bijbehorende wetgeving

Verordening (EG) Nr. 1099/2009 - Artikel 3. Lid 2 b) Voor de toepassing van lid 1 nemen bedrijfsexploitanten met name de noodzakelijke maatregelen om te waarborgen dat dieren: beschermd zijn tegen letsel.

2.3 ONNODIG LIJDEN VÓÓR SLACHT

Te veel varkens tegelijk opdrijven

Er worden structureel veel te veel varkens tegelijk opgedreven. Dit veroorzaakt onnodige stress omdat de dieren achterin de groep opgedreven worden door klappen met peddels, maar niet vooruit kunnen door de grote massa dieren die zich voor hen bevindt. Behalve deze onnodige stress veroorzaakt dit ook verwondingen: varkens komen klem te zitten in de drijfgang en vertrappelen elkaar waarbij ze in het mildste geval schaafwonden oplopen en in het ergste geval een poot breken.

Bijbehorende wetgeving

Verordening (EG) Nr. 1099/2009 - Artikel 3. Lid 2 b) Voor de toepassing van lid 1 nemen bedrijfsexploitanten met name de noodzakelijke maatregelen om te waarborgen dat dieren: beschermd zijn tegen letsel.

Slecht ontwerp drijfgangen en wachthokken

Slecht ontwerp van gangen en hokken voor dieren veroorzaakt onnodige angst. De drijfgangen voor de varkens bevatten meerdere knelpunten – groepen dieren komen knel te zitten door

plotselinge bochten en versmallingen. De wachtstallen voor varkens zijn nauwelijks te bereiken via een looppad – medewerkers lopen structureel door de volle stal met varkens om ze vervolgens weer de andere kant op te drijven.

De drijfgang voor koeien wordt gebruikt voor dieren van verschillende grootte – van jonge nuchtere kalfjes tot buffels en forse stieren – en is voor de kleinere dieren te breed. Kalfjes kunnen zich omdraaien waardoor opdrijven langer dan noodzakelijk duurt.

Bijbehorende wetgeving

Verordening (EG) Nr. 1099/2009 - Artikel 14 jl. Bijlage II, punt 2.1 a) Hokken, drijfgangen en looppaden zijn zodanig ontworpen en gebouwd dat: de dieren zich middels hun normale loopgedrag en zonder afleiding vrij in de gewenste richting kunnen bewegen.

Wachtstallen te vol

De wachtstallen voor varkens zitten structureel te vol. Het is onmogelijk voor alle dieren om te liggen of zich om te draaien in de stal. Hiermee worden natuurlijke gedragingen beperkt. Bovendien veroorzaakt dit onnodige stress tijdens het opdrijven – de dieren kunnen in geval van paniek geen kant op en vertrappelen elkaar.

Bijbehorende wetgeving

Verordening (EG) Nr. 1099/2009 - Artikel 3. Lid 2 c) Voor de toepassing van lid 1 nemen bedrijfsexploitanten met name de noodzakelijke maatregelen om te waarborgen dat dieren: behandeld en gehuisvest worden in overeenstemming met hun normale gedrag.

Verordening (EG) Nr. 1099/2009 - Artikel 15 Lid 1 jl. Bijlage III, punt 2.1. Elk dier dient over voldoende ruimte te beschikken om op te kunnen staan, te gaan liggen en, met uitzondering van afzonderlijk gehouden vee, rond te draaien.

Gevaar door contact met andere dieren

In de wachtstallen voor de runderen lopen koeien met lange hoorns tussen de ongehoorde koeien. Dit is een risico op verwonding voor de ongehoorde koeien.

Koeien en stieren worden samen opgedreven – dit is een gevaar voor zowel de koeien als de stieren in geval van bespringen door de stier.

Bijbehorende wetgeving

Verordening (EG) Nr. 1099/2009 - Artikel 3. Lid 2 f) niet in vermijdbaar contact komen met andere dieren die hun welzijn zouden kunnen schaden.

2.4 GEBREKKIGE BEWAKING WELZIJN TIJDENS SLACHT

Geen controle op bewustzijn na bedwelming

Na het schieten van koeien wordt structureel geen controle op bewustzijn uitgevoerd (zoals een reflextest). Zelfs als koeien nog heftig bewegen na het schot, of het hoofd optillen, wordt niet gecontroleerd of het dier nog bij bewustzijn is. Deze dieren lopen risico om bij bewustzijn aan de

achterbenen aangehangen te worden en in het ergste geval bij bewustzijn geslacht te worden door middel van een halssnede.

Bijbehorende wetgeving

Verordening (EG) Nr. 1099/2009 - Artikel 5. Lid 1. De bedrijfsexploitanten zien erop toe dat personen die verantwoordelijk zijn voor de bedwelming of ander daartoe aangewezen personeel, periodieke controles uitvoeren om te waarborgen dat de dieren geen tekenen van bewustzijn of gevoeligheid vertonen in de periode gelegen tussen het eind van het bedwelgingsproces en hun dood.

Slechte bedwelming

Dieren vertonen regelmatig tekenen van gebrekkige bedwelming. Meerdere koeien en varkens maken nog duidelijk zichtbare, bewuste bewegingen na het bedwelmen. Deze dieren zijn vervolgens bij bewustzijn geslacht door halssnede- of steek.

Handmatige bedwelming van varkens met elektrocutie-tang wordt structureel verkeerd uitgevoerd. De tang wordt te ver achter de oren geplaatst, waardoor de stroom niet rechtstreeks door de hersenen gaat. Ook deze dieren lopen door slechte bedwelming het risico om bij bewustzijn te komen vóór het doden.

Bij het schieten van stieren en buffels moet regelmatig meerdere keren geschoten worden voordat bedwelming effectief is. Voor deze dieren had het penschiettoestel anders geplaatst en/of afgesteld moeten worden om de pijn en stress van meerdere schoten te voorkomen.

Bijbehorende wetgeving

Verordening (EG) Nr. 1099/2009 - Artikel 4. Lid 1. Dieren worden uitsluitend gedood nadat zij zijn bedwelmd volgens de methoden en de desbetreffende specifieke toepassingsvoorschriften zoals beschreven in bijlage I. De toestand van bewusteloosheid en gevoelloosheid wordt aangehouden tot bij het dier de dood is ingetreden. De in bijlage I vermelde methoden die niet de onmiddellijke dood tot gevolg hebben (hierna „eenvoudige bedwelming” genoemd), worden zo spoedig mogelijk gevolgd door een methode die de dood garandeert, zoals verbloeden, pithing, elektrocutie of langdurige blootstelling aan zuurstoftekort.

Verordening (EG) Nr. 1099/2009 - Artikel 4. Lid 1 jl. Punt 4.1. Bij het gebruik van elektrische bedwelming via uitsluitend de kop van een dier, worden de elektroden aan weerszijde van de hersenen van het dier bevestigd en aan diens grootte aangepast.

Niet tijdig verbloeden van dieren na bedwelming

Bij het slachten van de koeien verstrijkt er regelmatig te veel tijd tussen bedwelmen en doden door verbloeden. De koeien worden op te hoog tempo bedwelmd, waardoor er een ophoping aan bedwelmden dieren ontstaat. Wanneer de slachtlijn verderop komt stil te liggen, wordt niet direct gecommuniceerd dat men moet stoppen met bedwelmen tot er weer doorgang is. De koeien dienen zo snel mogelijk gedood te worden, maar hangen regelmatig meer dan een minuut ondersteboven voor ze worden verbloed. De steker staat rustig op zijn plek te wachten, in plaats van direct naar de hangende koeien te lopen om ze ter plekke te verbloeden.

Varkens worden na de (gebrekkige) handmatige noodbedwelming nooit tijdig gestoken.

Bijbehorende wetgeving

Verordening (EG) Nr. 1099/2009 - Artikel 4. Lid 1. Dieren worden uitsluitend gedood nadat zij zijn bedwelmd volgens de methoden en de desbetreffende specifieke toepassingsvoorschriften zoals beschreven in bijlage I. De toestand van bewusteloosheid en gevoelloosheid wordt aangehouden tot bij het dier de dood is ingetreden. De in bijlage I vermelde methoden die niet de onmiddellijke dood tot gevolg hebben (hierna „eenvoudige bedwelming” genoemd), worden zo spoedig mogelijk gevolgd door een methode die de dood garandeert, zoals verbloeden, pithing, elektrocutie of langdurige blootstelling aan zuurstoftekort.